

5 Haziran 2009

Öztangut: "Birliğimiz ICSA Yönetim Kuruluna Seçildi"

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin Yönetim Kurulu seçimlerinin ardından yeniden başkan seçilen Nevzat Öztangut, Birliğin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in Haziran 2009 sayısında yayınlanan yazısında, Birlik yönetimi olarak sermaye piyasası ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesi hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdüreceklerini belirtti.

Aracı kurum sektöründeki yoğunlaşma ve verimliliğin incelendiği çalışmalarına değinen Öztangut, 20 aracı kurumun sektörün tüm gelirlerinin %70'inden fazlasını elde ettiğini, hatta tek bir aracı kurumun komisyon gelirinin 46 aracı kurumun komisyon gelirinden daha fazla olduğunu açıkladı. Öztangut, yabancı aracı kurumların aracılık faaliyetine odaklandığını ifade ederken, yabancı yatırımcıların yabancı, banka kökenli ve büyük ölçekli aracı kurumlarla çalışmayı tercih ettiğini sözlerine ekledi. Ayrıca, yerli bireysel yatırımcılarla çalışan küçük ölçekli aracı kurumların ise 2008 yılında zarar ettiği de aynı çalışmada ortaya konuyor.

Birlik olarak uluslararası organizasyonlarda ağırlıklarını artırdıklarını ifade eden Başkan Öztangut, Mayıs ayında yurtdışındaki aracı kuruluş birliklerinin üye olduğu Uluslararası Menkul Kıymet Birlikleri Konseyi ICSA'nın yönetim kuruluna seçildiklerini söyledi. Başkan ayrıca, ICSA'nın 2010 yılındaki genel kuruluna İstanbul'da ev sahipliği yapacaklarını belirterek, İstanbul'un Avrupa Kültür Başkenti olmasına layık bir şekilde bu organizasyonu başarıyla tamamlayacaklarını kaydetti.

Aracı Kurum Yoğunlaşma ve Performans Analizi

TSPAKB'nin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in bu ayki araştırma konularından ilkinde, 2008 yılına ilişkin 90 aracı kurumun mali ve faaliyet verileri çeşitli sınıflandırmalar çerçevesinde inceleniyor.

Aracı Kurumlar Arası Yoğunlaşma Yüksek

- 2008 yılında sektör aktiflerinin %52'sine 3 aracı kurum sahip.
- İlk 20 aracı kurum sektör özsermayesinin %73'üne sahip.
- Hisse senedi işlemlerinin %63'ü, VOB işlemlerinin ise %79'u ilk 20 aracı kuruma ait.
- Toplam komisyon gelirinde en yüksek paya sahip bir aracı kurum, 46 aracı kurumun toplamından fazla komisyon geliri elde etti.
- Çeşitli sıralamalara göre ilk 20 sırada yer alan kurumlar, sektör çalışanlarının yaklaşık yarısını istihdam ediyor.

Gelir Yapıları Kurumlara Göre Farklılaşıyor

- Sektörde yer alan aracı kurumların sayıca üçte biri banka kökenli iken, toplam gelirlerin üçte ikisini bu kurumlar elde ediyor.
- Yerli özel kurumların tüm gelirleri içinde komisyon gelirleri %60 ile en yüksek paya sahip. Ardından, %27 pay ile varlık yönetimi, kurumsal finansman gibi diğer hizmet gelirleri geliyor.
- Yabancı aracı kurumlarda komisyon gelirleri, toplam gelirlerinin %80'ine ulaşıyor. Bu kurumların diğer hizmetlerden elde ettikleri gelirler kısıtlı.

Yabancı Yatırımcılar Yabancı Aracı Kurumları Tercih Ediyor

- Yabancı yatırımcı işlemlerinin payı banka kökenli, büyük ve yabancı aracı kurumlarda diğer gruplara göre daha yüksek.
- Hisse senedindeki toplam yabancı yatırımcı işlemlerinin %68'i, VOB'da ise %84'ü yabancı aracı kurumlar üzerinden yapıldı.

Sektör Çalışanlarının Verimliliği

- Çalışan başına en yüksek hisse senedi ve VOB işlem hacmi orta ölçekli aracı kurumlarda yapılmasına rağmen, çalışan başına en yüksek komisyon geliri büyük aracı kurumlarda elde ediliyor.
- Banka kökenli, büyük ölçekli, yabancı ve kamu kökenli aracı kurumlarda daha yüksek eğitimli çalışanlar istihdam ediliyor.
- Çalışan başına kârlılık, eğitim seviyesi yüksek çalışanların bulunduğu aracı kurumlarda daha fazla. Bu kurumlardaki ortalama personel giderleri de diğer grupların üzerinde.

Avrupa'da Karbon ve Enerji Borsaları

İkinci raporda, Kyoto Protokolü ile sermaye piyasalarına yeni bir araç olarak kazandırılan emisyon izinlerinin işlem gördüğü Avrupa'daki karbon ve enerji borsaları inceleniyor.

Kyoto-Sermaye Piyasası İlişkisi

Kyoto ile gelişmiş ülkeler sera gazı emisyonlarını 2008-2012 yılları arasında 1990 yılı seviyelerine indirmeyi taahhüt ederken, piyasa bazlı üç mekanizmayı hedefleri doğrultusunda araç olarak kullanabilecekler. Emisyonunu azaltamayan ülkeler, emisyon izni fazlası olan ülkelere bu izinlerini farklı mekanizmalar aracılığıyla satın alarak yükümlülüklerini tamamlayabilecekler.

2012 Sonrası Türkiye'nin Ödevleri Var

AB, çevre müktesebatının bir parçası olarak gördüğü Protokolü çıkardığı direktifler ile uygulamaya koyarken, emisyonların alım-satımının yapılabilmesi için Avrupa genelinde bir sistem kurdu. Türkiye'nin de Şubat 2009'da kabul ettiği Protokol, mevcut durumda bir yükümlülük getirmezken, Türkiye'nin 2012 sonrası için sorumlulukları bu yıl sonunda Kopenhag'da yapılacak olan Taraflar Konferansı'nda belirlenecek.

Avrupa'da Karbon Piyasasının Önemi

Karbon Borsası olarak tanınan piyasalarda ağırlıklı olarak 1 ton karbondioksit (CO₂) denk gelen emisyon azaltma birimleri işlem görüyor. Gelişmiş ülkelerin yoğunlukta olması ve AB'nin konuya gösterdiği hassasiyete bağlı olarak karbon borsaları Avrupa'da yaygınlaşmış durumda.

Enerji Ürünleri de İşlem Görüyor

Emisyon azaltma birimlerinin yanı sıra çeşitli enerji ürünleri de bu borsalarda işlem görüyor. Doğalgaz, elektrik enerjisi, yenilenebilir enerji ürünleri, kömür gibi ürünlere dayalı kontratların işlem görebildiği borsalarda işlemler spot veya türev piyasalarda yapılıyor.